

Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba
Published by the Lithuanian League of Canada

Authorized as
second class mail, Post Office Department, Ottawa

ADRESAS:
7722 GEORGE ST., VILLE LASALLE, MONTREAL 32, P.Q. CANADA

Nr. 4 (250) KAINA 10 ct.

MONTREAL, SAUSIS-JANUARY 24 d.

PRICE 10 ct. XII METAI

Konferencija NEW YORKE TRUMPA PLG DARBU APŽVALGA

Sausio 16 d. New Yorke įvyko spaudos konferencija. Ją sukvietė Patariamoji Lietuvių Grupė. Konferenciją vadovavo PLG pirm. V. Sidzikauskas, dalyvavo visi grupės nariai.

Konferencija įvyko po ilgesnės pertraukos, — pradėjo p. Sidzikauskas.

Per ilgesnį laiką įvykę daug pasikeitimų tarptautinėje politikoje, lietuviškųjų veiksmų tarpe ir šis tas PLG darbuose.

Kol kas tarptautinės politikos vairuotojai tekalba apie taiką ir agresijos sulaikymą. Bet jau pasigirsta balsų ir apie tai, kad to negana, nes turi būti išbolševikų vergijos išlaisvinta ne tik Europa, bet ir visa žmonija.

Dėl šitokios akcijos mes dedame kuodaugiausia pastangų ir tai mūsų yra pirmasis uždavinys, — sako p. Sidzikauskas.

Kalbant apie pastarųjų poros mėnesių Patariamąsias Lietuvių Grupės ir jos įgaliotų atskirų narių reikšimą Lietuvos laisvinimo veikloje ir kovoje su sovietiniu genocidu, tenka sustoti ties atskirais tos veiklos aspektais.

Bendrojo bolševikų pavergtos Europos dalies laisvinimo veikloje ir kovoje su sovietiniu genocidu PLG yra bendra darbiavusi ir talkinusi ruošiant JTO narių valstybių užseinių reikalų ministeriams bendrą septynių, (čekoslovakų, estų, latvių, lenkų, lietuvių, rumunų ir vengrų) memorandumą, ypač lietuviškąjį jo priedą. Kaip žinote, memorandumas su priedais įteiktas 54 užseinių reikalų ministeriams prašant juos instruktuoti savo delegacijas JTO narių visumos susirinkime Paryžiuje, kad būtų iškelta Sovietų S-gai, kaip nusikaltusiai JTO Chartai, Visuotinei Žmogaus Teisių Deklaracijai ir Genocido Konvencijai, atitinkama byla, ir ji apkaltinta genocidu. Memorandumas su priedais įteiktas ir JTO Gen. Sekret ir JTO narių visumos susirinkimo pirmininkui.

Ryšium su VLIKO atsišaukimu, kad visuomenė išvystytų tam tikrą veiklą į JTO sferas, PLG sudarė specialią komisiją, kuri yra parengusi kelis laiškus variantus ir juos išsiuntinėjusi kam reikia.

Stengiamos įsijungti į kovą su sovietiniu genocidu, PLG yra užmezgusi kontaktą ir su „Ad Hoc Committee en Forced Labor“ ženevoje.

PLG įgalintas jos pirmininkas dalyvauja vadinamajame Central-Eastern European Committee veikloje, kuriai vadovauja buv. Vengrijos premjeras F. Nagy. Komitete dalyvauja 12 tautų 23 demokratinių partijų atstovai. 1952. I. 7 šis komitetas ryšium su Trumano - Churchillio pasikalbėjimais Washingtono pasirašė telegramą, kurioje jie prašo: „J. A. V. Prezidentą ir Jungtines Karalystės ministrą Pirmininką neišleisti iš akių desperatiškos būklės pavergtųjų tautų, velkančių komunistiškąs tiranijos jungą ir kenčiančių nuo Sovietinio imperializmo; prašo ruošti planus šimto dvidešimties milijonų Centrinės ir Rytinės Europos išlaisvinti nuo kovai padėti“.

Centro ir Rytų Europos Komisija sudaryta 1949 m. prie Europinio Sąjūdžio, tragiškų karo įvykių pasekoje pasireiškė europiniame Sąjūdyje, ku-

Ottawos lietuvių šokėjų grupė, vadovaujama p. Paškevičienės

ris sugebėjo sukurti Europinę Tarybą, susidedančią iš dviejų organų — Ministerių Kabineto ir Patariamąsios Susirinkimo. Šio išdavoje Vakaruose yra atsiekta didesnė vienybė ūkio, politikos ir saugumo srityse.

Europinis Sąjūdis nusistatė apimti ir kraštus, esančius anapus geležinės uždangos ir to išvadoje susidarė tautinės tarybos Albanijos, Bulgarijos, Vengrijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos, Rumunijos, Čekoslovakijos ir Pietų Slavijos. Nuo tada šie kraštai turi savo delegatus visose Europinio Sąjūdžio įstaigose ir parengimuose. Kadangi Sovietų

pavergtos Europos dalies padėtis ir problemos yra skirtingos nuo laisvosios Europos kraštų, tai šioms specifinėms problemoms studijuoti 1949 metais prie Europinio Sąjūdžio buvo sudaryta Centro ir Rytų Europos Komisija. Komisijos prezidentas yra M. Harold Macmillian, jo pav. ir gen. sekr. yra H. Beddington Bahrens. Į komisijos sudėtį be kitų įeina ir Lietuvos atstovas Paryžiuje dr. S. Bačkis. Pirmasis Komisijos uždavinys buvo paruošti deklaraciją apie Rytų Europos politinius pagrindus, tarp kurių pažymėtini:

1. Europa tegali išsilaikyti, pasiremama moraliais ir politiniais principais, kurie sudaro jos civilizacijos pagrindą.
2. Europos tautos galės pasilaikyti savo tradicijas ir vertybės santvarką, Europinės Unijos ribose, kuri patikrins žmogaus teises;
3. Europinė Unija garantuos individualę ir draugijų laisvę. Ji garantuos teisingumą ir socialinį saugumą;
4. Ūkinis Rytų Europos apsiungimas, suvienijimas šių kraštų rinkas, padidins visų Europos kraštų gerovę.
5. Nepriklausoma ūkininkija

yra vienas iš tautinės ir asmeninės laisvės pagrindų. Vienas iš pirmųjų atstatymo uždavinių bus suteikti ūkininkijai nuo savybės teisę ir palankumą jos kooperatiniam junginiam, įgalinant ją naudotis paskutiniomis žemės ūkio mechanizacijos pasiekimais.

6. Vidurio ir Rytų Europos tremtiniai neturi būti traktuojami kaip svetimsaliai, bet kaip europiečiai. Tremtinių problemos svarstyti skubiai ir su dideliu palankumu Vakarų valstybių, nes tremtiniai ateityje bus Vakarų demokratijos ambasadoriais savo kraštuose.

Jūsų kor.

PASaulio POLITIKOS NAUJIENOS

SAVAITINĖ POLITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Praėjusi savaitė tarptautinėje politikoje nieko ypatinga nedavė. Tiesa, DB premjeras Churchillis užbaigė savo misiją Amerikoje, kuria rūpinosi apjungti vienam tikslui — atsiųsti sovietinei agresijai. JAV kongresui pasakymoje kalboje,

CHURCHILLIS PAREIŠKĖ, KAD SUVIENYTI VAKARAI SUGEBĖS ATREMTI SOVIETŲ AGRESIJĄ.

Tiranijos pavojus yra didesnis, negu buvo nacių. Todėl reikia saugoti atominę paslaptį, nes turi būti pasiruošta priešas sutriuškinti. Tam tikslui jis lankėsi ir JAV ir Kanadoje, su kurių vyriausybėmis rado bendrą kalbą.

Kitose pasaulinės politikos srityse negalima konstatuoti nieko gera. Tiesiai tas pat trypimas susikibime su Rusija ir jos satelitais. Todėl

JTO PILNATYJE PARYŽIUJE VYKSTA TAS PAT, KAS VYKSTA IR KOREJOJE.

Susitarimo nėra ir jis nenumatomas. Korejos komunistai atmetė visus kompromisinius pietiečių pasiūlymus. Jie reikalauja teisės statyti prie fronto aerodromus; reikalauja jėga gražinti visus karo belaisvius, kurie jau yra prašę juos palikti negražinus; reikalauja atsiųsti iki 38 paralėlių.

Paryžiuje sovietai reikalauja maždaug to pat, todėl nesutariama.

INDOKINIJOJE PAGYVĖJO VEIKSMAI PRIEŠ KOMUNISTINIUS PERVERSMINIKUS.

Jie smarkiai mušasi ir, atrodo, ois netrukus likviduoti, atkirus nuo Kinijos, iš kurios gauna ginklus ir karinį tiekimą. Naujiena čia ta, kad tariamasi kurti Čiangkaišeku, kad jis išsikel-

tų į Indokiniją ir čia parodytų savo veiksmingumą.

BLOGIAU YRA IRANO IR EGIPTO NESANTAIKŲ SRITYSE.

ORO PASTU ŽINIOS IŠ BERLYNO

Lenkijos pramonė kala rusams ginklus.

Lenkijos šešmečio plane nepaprastai aukštos sumos atitenka sunkiajai pramonei. Visos karinės svarbos įmonės yra tiesioginė rusų kontrolė. Kiekviena karo pramonė dirbančiame fabrike sėdi rusų kontrolierius, kuris visas instrukcijas gauna iš atitinkamo štabo Liegnitz'e, Aukšt. Silezijoje.

Svarbiausieji rusams dirbantieji fabrikai koncentruojasi Aukšt. ir Žem. Silezijoje. Nepaprastos privilegijos atitenka metalo fabrikams Grunberg'e, nuo 1948 m. dirbantiems vien „sovietams“. Ten pradžioje gamino plienines plokštes bunkerio statybai ir visas išveždavo į Rusiją. Dirba 3.000 darbininkų.

Vėliau pradėjo gaminti 7 m ilgio ir 1 m skersmens plieninius vamzdžius. 80.000 pagaminus, minėti fabrikai ir metalo liejyklos Neusalz'e greibėsi gaminti sunkiajai artilerijai ir prieštankines granatas. Oderio įmonės „Zastal“ Grunberg'e jau du metai, kaip gamina rusų geležinkeliams pritaikintus, trupių transportams skiriamus, vagonus. Iki 1951 m. pabaigos pagaminta 5.000 vagonų. Rusams vagonus gamina ir PAFAWG Breslau'e bei Stalino vardo įmonės Poznanėj.

Karinių bazių statyba.

Prieš kelius mėnesius Harek'o apylinkė, netoli Prezmyslo, Rusijos pasieny, pradėti karinių bazių platus statybos dar

Iranas santykius su DB atstina, nes išmeta visus jos konsulus, o su Egiptu taip pat nesutariama. Jau buvo keli

ORO PASTU ŽINIOS IŠ BERLYNO

bai. Ten dygsta pačios didžiausios tiekimo bazės su amunicijos, degalų sandėliai ir požeminiai bunkeriai. Rusams vadovaujant, prie statybos dar bū dirba ir lenkų darbininkai. Lygiai lenkų darbininkai statė istisą eilę aerodromų rusams V. Lenkijoje.

Didžiausią aerodromą nori baigti Sprottau'e, Žem. Silezijoje, 1952 m. pavasarį. Aerodromas tarnaus sprausmiams lėktuvams. Kiti aerodromai išbarstyti dešiniajame Oderio krante, nuo Liegnitz'o iki Stettin'o. Jie naudojami motorais varomų rusų bombonešių ir naikintuvų.

Plečia „jūros policiją“.

Kovos grupė prieš nežmogiškumą Berlyne praneša, kad šiais metais rusų zona „jūros policijos“ skaičių padidina iki 19.000. „Policijos“ tarnybai šiemet statomas 31 laivas. Be šių jau statomas priešlėktuvinės apsaugos kreiseris „Nebau 13“, 400 to, ginkluotas įvairaus kalibro pabūklais. Toliau statomas 2000 to žvalgybos laivas „Dorch“, 1200 to vilkikas „Wismar“, sargybos laivas „John Krüger“, minuotojai „Furstemberg“ ir „Prenzlau“.

„Jūros policijai“ vadovauja viceadmirolas Ferner, jį pavaduoja kontradmirolas Scheffler. Tikrasis vokiškojo laivyno vadas yra rusų laivyno kapitonas Bonderiov.

Gen. Clark atsisakė vyksti į Vatikaną JAV atstovu.

susidūrimai. Paskutinę savaitę Ismailijoje buvo net stiprių kovų. Tai padėtis, kuri tampo de

Lietuviams įdomesni yra sausio 14—23 dienų

REIŠKINIAI VASINGTONE IR LONDONE, KURIE TIE SIOGIAI LIEČIA MUS.

Vasingtono padaryti žygiai (žiūrėk atskiras korespondencijas iš Vasingtono ir iš New Yorko), kurie pastūmi mūsų reikalus pirmyn, o Londone bus tie reikalai dar stipriau ryškiniami ir keliama vešumion, aptarus ir priemones jiems gyvendinti. Europos Laisvės Sąjūdžio konferencijoje, kurioje dalyvauja 9 Europos tautos, Lietuvą atstovavo min. Balutis, dr. Bačkis, Balickas, Bajorinas, Brakas, Sidzikauskas.

I ŽVIRBLIUS IŠ PATRANKŲ NEŠAUDO.

Taip pasisakoma dėl Ruzveltienės pasisakymų. Mes ją gerai žinome iš jos lankymosi Voketijoje tremtinių stovyklose. Wiesbadene ji lietuviams patarė grįžti į sovietinę vergiją, nes, girdi, „rusai geri žmonės“... Jai tada buvo atsakyta, kad „ir Ruzveltienė gera ponina, bet neišmano, ką kalba“.

Jai galima parašyti „meilės“ laiškus, bet „iš patrankų į žvirblius neapsimoka šaudyti“, nes ne Ruzveltienė lemia Amerikos nusistatymą.

BENDRAI SAKANT, GALU TINAI PASAULIS ĮSITIKINA, KAD SU SOVIETAIS SUSITARTI NEJMANOMA,

todėl vis atviriau pradedama vertinti tarptautinę padėtį, kuri yra reikalinga realaus prielaidų. Tam Amerikoje lankėsi Churchillis. Kitos išeities nėra.

Konferencija VASINGTONE

PROF. J. KAMINSKAS
ATVYKS KANADON.

Sausio 14—16 d. Vasingtono įvyko ALTO konferencija, kuri buvo Lietuvos Pasiuntinybėje. Konferencijoje be ALT atstovų — Šimūčio, Grigaičio ir Vaidylos, dalyvavo min. P. Zadeikis ir PLG atstovai — p. Sidzikauskas ir p. Vaitiekūnas.

ALT turi paremti akciją prieš Genocidą, nes kitos tautos irgi juda. Taigi norima kalbėti visų 12 milijonų tautų žmonių, gyvenančių Amerikoje, kurių Tėvynės yra pavergtos. Konferencija pasiuntė padėką 115 respublikonų senatoriams, padariusiems akciją State Departm., kad Amerikos Delegacija paremtų genocido klausimą JTO Paryžiuje.

Ta pačia proga ALT egzektiva State Departamente plačiai išsikalbėjo Lietuvos bylos reikalais ir įteikė memorandumą p. Webb.

Konferencijoje buvo susitarta ir dėl įsteigimo bendro informacijos centro New Yorke. Jo uždavinys būtų rinkti visokią medžiagą, liečiančią Lietuvą, ruošti informacinę literatūrą apie mūsų reikalus, visokiomis kalbomis.

ALT artinasi vėjus Lietuvos Laisvinimo reikalams. Jo pasisėkimas gali priklausyti ir nuo mūsų vadovaujančiųjų veiksmų santykių. Todėl ir santykių klausimas tarp Vliko ir diplomatų plačiai paliestas.

Konstatuotas gražus faktas, kad tarp ALT ir PLG ir mūsų atstovo Vasingtono eina nuolatiniis gražus ir pilnas pasitikėjimo bendradarbiavimas visose srityse.

Pobūvis pas min. Pov. Zadeikį.

Vasingtono, D. C., 3 dienas išbuvę ALT-bos nariai, aplankę svarbias vietas įstaigas, padarę žygių pas Valstybės dep. psekretorių p. J. Webb, sausio 15 d. vakarą buvo pakviesti min. P. Zadeikio pobūviu.

Pobūvyje dalyvavo prof. Kaminskas, red. dr. P. Grigaitis, Vc. Sidzikauskas, prof. Vaclovas Biržiška (gyvenąs dabar Vasingtono), prof. Vl. Stanka, red. Šimutis, red. Myk. Vaidyia, p-lė Kižytė, prof. dr. D. Krivickas (tik ką persikėlęs iš Chicago ir pradėjęs dirbti Kongreso Bibliotekoje), J. Kajeckas, St. Zadeikis, genocido autorius prof. R. Lemkin, B. Parnskas.

Jaukioj nuotaikoj gražiai vaišinami, svečiai kalbėjosi bendrais lietuvių reikalais.

Sužinota, kad prof. Kaminskas prieš grįždamas Europon, dar aplankys Kanados lietuvius.

Vc. Sidzikauskas „Free Europe“ reikalais išskrido Europą. Aplankys Angliją, Prancūziją (Paryžių, Strasburgą), Vokietiją.

Gražioj nuotaikoj pobūvis užsitęsė iki vidunakčio.

Naujų Metų sutikimo proga, dviem automobiliais Vasingtono gyveną lietuvių padarė ekskursiją į Baltimorę ir parapijos pilnoj salę, sutiko Naujus Metus. Vasingtoniečiai buvo šiltai sutikti, atvykusiam kartu prof. Vaclovui Biržiškai buvo sukeltos ovacijos.

Vasingtono Lietuvių Draugija

sausio 27 d. daro tradicinius lietuviškus pietus su lietuviškomis dešromis.

Kor.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.
7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada
Telefonas: HEMlock 7920.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:
Kanadoje \$ 5.00 Canada \$ 5.00
Amerika ir P. Amerika \$ 5.50 America & S. America \$ 5.50
Visur kitur \$ 6.00 Other Countries \$ 6.00
Teksto eilutė ct. 0.15 Pajėškėjimų kaina .. \$ 1.00
Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ž.)
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

OPIAUSIU REIKALU

Nesunku atspėti, kad opiausiu šių dienų reikalas yra darbo klausimas.

Kanadoje dabartiniu metu reiškiasi nedarbas ir tai gana stipria forma. Dėl to kai kuriuos lietuvių kolonijos net apstūstė, nes žmonės persikėlė į kitas vietas darbo įieškoti (Vancouveris).

Nedarbas ypač yra opus naujai atvykusiems, kurių šiemet kaip tikta įvažiavo daug, daugiau negu kitais metais. Šiemet Kanada išleido per pusantro šimto tūkstančių naujų atviečių, kuriems reikia čia įsikurti. Darbas gi yra vienintelis prasikūrimo šaltinis.

Tiesa, Kanada tiek naujų imigrantų priėmė ne šiaip sau. Ji gerai apskančiavo, kad šis ne paprastas galimybių, neišnaudojant žemės plotų, dar neišdirtytų gausingų jos žemės turto kraštas yra pajėgus priimti nepalyginamai daugiau žmonių. Deja naujųjų ateivių įkurdinimo organizacija yra labai dar silpna. Naujai atvykę žmonės patys turi susirasti darbą ir kitas sąlygas. Tam tikslui nėra specialios organizacijos. Dėl to naujai atvykusiems, patekę į ne darbo pasireiškimo laikotarpį, susiduria su tūlais sunkumais, ypač — jeigu neturi jokių santuopų.

Tokių, į imedžiaginius sunkumus patekusių, yra ir mūsų tautiečių. Ypač sunki padėtis yra gausesnių šeimų, jeigu jos nesurandą darbo. Kai kuriose vietovėse, kaip pav. Hamiltonas, kelios šeimos buvo labai sunkioje padėtyje. Gerai padarė vietos organizacijos, kad joms padėjo. Montrealy vietiniai italkingi anglai ėmėsi iniciatyvos sudaryti organizaciją, kuri pasiryžusi rūpintis naujais ateiviais visapusiškai: apgyvendinti juos, parūpinti jiems aprangos ir, kas svarbiausia, aprūpinti juos darbu. Į šią organizaciją įtraukiama visos tautybės, kad tuo būdu būtų apimti visų tautybių naujieji ateiviai.

Ši labai gera iniciatyva remiama visais atžvilgiais. Tačiau, šalia to, mes, lietuviai, turėtume susirūpinti savo tautiečių

gelbėjimu ir parėmimu.

Ligšiol lieka nenuginčytas faktas, kad efektingiausia parama yra vis dėlto teikiama pačių tautiečių. Tuo reikalu yra gyvas reikalas pasisakyti.

Šūkis — „Vienybėje — galybė!“ — pasilieka galioje visur ir visada. Ir mes juo daugiau galime padėti savo tautiečiams tikta laikydamiesi vienybės ir tvirtos susipratimo, kad artimui reikia padėti. Kur kitaip negalima, padėkime gyvu pinigų, geriausia ji telkdami per mūsų organizacijas.

Bet pats svarbiausias reikalas — darbas. Naujai atvykusiems padėkime susirasti darbą. Kas gauna čia darbą — gauna viską. Jis jau aprūpinamas. Bet darbo susirasti tada bus lengviausia, jeigu mes visi, kaip broliai, tautiečiams pajėkosime darbo. Žinoma, geriausia būtų, jeigu tam reikalui veiktų specialioji organizacija arba darbo įstaiga. Bet, esamosios sąlygomis, tai yra labai sunkus uždavinys. Todėl tenka pasinaudoti esančiomis organizacijomis, ir ypač — spauda. Ir „Nepriklausoma Lietuva“ mie lai šiam reikalui patarnaus.

Šiuo reikalu tenka kreiptis į dirbančius tautiečius ir prašyti visur juos, kas kur kokį darbą žino, apie tai pranešti redakcijai, o redakcija, tai skelbdama, tai nurodydama atskiriems darbo reikalingiems asmenims, mielai patarpininkaus ir patarnaus.

Tautiečiai, kurioje Kanados vietoje bebūtų, kokiame mieste begyventų, yra maloniai prašomi rašyti apie atsirandančius darbus ir, kiek galima, nurodyti sąlygas ir galimybes jį gauti.

Šiuo sunkesniu naujiesiems ateiviams metu, „NL“ labai bus patenkinta, kad mes visi, glaudžiai sugyvendami ir atjausdami savo tautiečių padėti, vieni kitiems padėsime. Kiekvieno metu ir kiekvienoje vietoje atsiminkime, kad yra tautiečių, kurie yra patekę į didelius sunkumus ir yra reikalingi skubios paramos. Darbo suteikimas jiems tuos sunkumus tuč tuošalia to, mes, lietuviai, turėtume susirūpinti savo tautiečių

KA PASAKOJA KARO BE LAISVIAI APIE LIETUVIUS SIBIRE

Neseniai teko suėti buv. karo belaisvį vokiečių P. B., kuris suteikė žinių apie lietuvių tremtinių gyvenimą Rusijos gilumoje ir Sibire. Pasakotojas bevažuodamas transporte susipažino su pirmaisiais lietuviais. Jų buvo keletas vagonų, kuriais 200 vyrų ir moterų buvo gabenami iš Vilniaus kalėjimo. Kelionės metu jis išsikalbėjo su vienu Lietuvos universiteto profesorium, kuris kartu su žmona buvo už akių nuvesti 25 metais kalėjimo — esą „už pavojingą agitaciją“, susirašinėjimą su savo broliu Amerikoje. Be to profesorius, jam dar teko kalbėtis su vienu ūkininku, kuris kartu su žmona ir duktė buvo Lietuvoje suimtas ir tremiamas. Ūkininkas mokėjo šiek tiek vokiškai; jis buvo suimtas dėl to, kad sūnus vokiečiams užimant Lietuvą 1941 m., buvo įskystas partizanais.

Kai transportas pasiekė Kazanę, tremiamieji buvo išlaipinti, suskirstyti grupėmis ir vėliau išgabenti įvairiomis kryptimis. Bet kol suskirstė, tai truko keletą dienų, ir tremtiniai turėjo laukti celėse. Pasakotojas buvo uždarytas į vieną celę, kurioje rado šešis jaunos vyrus lietuvių, 17—20 metų amžiaus iš Vilniaus krašto. Jie buvo atgabenti jau prieš tai atėjusiu transportu. Visi buvo sugauti miške rusų milicijos. Mat, jiems reikėjo stoti ir rusų kariuomenė, bet jie nestojė ir pasislėpė, o paskui už tai buvo nubausti nuo 10 iki 15 m. s. d. kalėjimu. Po kelių dienų Kazanėje buvo sudarytas naujas

skyrius, jau paruošė planus šiai linijai, kuri būtų tiesiama nuo Edmontono per Saskatoon, Winnipeg ir Šiaurės Ontariją iki Toronto ir Montrealio. Regina būtų aprūpinta šaltine linija iš Saskatoon, taipogi ir miesteliai Šiaurinėje Ontarijoje būtų aprūpinti tiesiogiai arba šaltinėmis linijomis. London ir Chatham bus aprūpinti iš Toronto esančiomis linijomis, kurios dabar aprūpina London - Windsorio sritį.

Spėjama, kad dujų kainos bus labai žemos, maždaug trečdalis arba pusė dabartinės kainos. Namų apšildymas būtų daug pigesnis dujomis negu angliais arba aliejumi. Albertos dujų resursai išjudintų gal ir plieno gamybą Fort Ailliam ir Port Arthure.

KANADIEČIAI DIDŽIAUSI GYVYBĖS DRAUDIMO RĖMĖJAI

Kanadiečiai yra vieni iš didžiausių gyvybės draudimo rėmėjų pasaulyje. Kanados didžiosios 30 draudimo kompanijų padidino per paskutinius metus savo aktyvą 390.000.000 dol. Draudimo valdininkai sako, kad draudimo biiznis yra labai pakilęs ir spėjo, kad 1960 metais aktyvas sieks 7.000.000.000 dol.

Hamiltono bankininkas kaip tik prieš šimtmetį įsteigė pirmąją Kanados draudimo kompaniją. To bankininko vardas buvo Hugh Baker ir jo kompanija vadinosi „The Canadian Life“. Nuo to laiko draudimo veikimas labai plėtėsi. Depresijos metu, nuo 1929 iki 1939, apsidraudimo aktyvas padvigubėjo ir nuo 1939 metų aktyvas padidėjo 80 proc. Vidutiniškai gyvybės draudimo aktyve rasiame Kanados vyriausybės lėšų, užstatų, įkaitų vertybės, akcijų, draudimo paskolų ir nekilnojamo turto.

Kanados gyvybės draudimo kompanijos veikia visame pasaulyje. „The Sun Life Assurance Co.“ pavyzdžiui yra ne tik Kanados didžiausia ir pasaulio ketvirta savo didumo, bet ji daro didžiausią tarptautinį biiznį pasaulyje. Investicija gyvybės draudimui padeda stabdyti infliaciją. Pinigai, kurie investuoti gyvybės draudime, būtų gal išleisti vartotojų prekių įsigijimui. Tuo tarpu didelė dalis šių pinigų yra dabar kompanijų pavartoti finansavimui namų mokyklų, fabriko ir kitų projektų statybai, kuri reikalinga mūsų krašto augimui.

žinios iš Lietuvos

transportas ir išsiųstas į Karagandą.

Minimosios stovyklos vyriausioji valdžia yra sukoncentruota Dolinkos mieste. Be to, dar yra keturi paskirstymo punktai: Karabas, Šarik, Kieze, Koščukabari. Kiekvienas paskirstymo punktas sudarytas iš daugelio darbo taškų. Tokį darbo tašką vėl savo ruožtu sudaro keliasdešimt barakų, ir jis turi apie 200 žmonių. Prižiūrėtojai ir sargai skiriami iš tų pačių tremtinių, bet tik iš kriminalinių nusikaltėlių. Esti atsitikimų, kad prižiūrėtojai ne vieną net visai užmuša ir per tytinį patikrinimą praneša savo viršininkui, kad tiek ir tiek „nusikaltėlių likviduoti“.

Barakai yra mediniai. Baldų — jokių. Antklodžių, kurių kiekvienas tremtinys gauna po dvi, nėra niekas amžiaus plovės, jos visos dvokios.

Maisto dirbantieji į dieną gauna tris kartus po litrą sriubos ir 400 gr. duonos. Sriuba — tai tik karštas vanduo su ke liais kopūsto lapais ar runkeliais. Bulvių ar mėsos niekuomet neteko matyti. Ligoniai ir seni, kurie jau nebegali dirbti, gauna 300 gr. duonos ir tą patį kiekį sriubos. Kadangi to maisto yra labai mažai, tai už viską turi nukentėti avys, nes jos šeriamos taip pat avizomis ir miežiais. Pasakotojas gyvenimo viename barake su vienu kunigu iš Lietuvos. Kunigas buvo 59 m. amžiaus ir turėjo atlikti tą pačią darbo prievolę, kaip ir visi kiti.

Moterys apgyvendintos už 700 m. nuo barakų vyrams. Vy

Kanadiškos šeimos investavo gyvybės draudime 17.000.000.000 dol., vidurkis yra 1.215 dol. kiekvienam vyrui, kiekvienai moteriai ir kiekvienam vaikui šitame krašte.

PLANAS REMTI DALINAI NEDARBUS

Kanadoje norima lavinti ir reabilituoti dalinai nedarbingus piliečius. Parengiamieji darbai tam planui vykdyti yra jau padaryti. Šitos problemos tyrinėjimui yra sudarytas Valstybinis Patariamasis Komitetas, susidedantis iš 35 narių.

Šitame komitete yra Federalinės ir Provincijos vyriausybės atstovai, sveikatos ir labdarės organizacijų atstovai, darbo sąjungos, medikai, darbdaviai ir universitetai.

Komiteto sudarymas yra išdava pirmos konferencijos „National Conference on Rehabilitation of the Physically Handicapped“, kuri vyko peritais metais vasario mėn. Toronte.

Federalinis Darbo Ministras Milton F. Gregg, paskelbdamas komiteto sudarymą, paaiškino, kad šito komiteto sudarymas nereiškia išimaismų ir savanoriškas organizacijas arba, atitinkamas provincijalines.

Reabilitacijai reikalingi daugeliu institucijų ir organizacijų darbai, net ir provincijos. Federalinė vyriausybė turėtų tik padėti tarnybų, kurios dabar teikia nedarbingiems, sudarinime ir daugiau susidomėti nedarbingų gerbūviu.

Ministras konstatavo, kad Federalinė vyriausybė turėtų remti informaciją ir patyrimą pasiekimą ir paraginti, kad jie kuo daugiausiai pasinaudotų bendruomenės įrengimais ir patarnavimais.

„Paskutinis tikslas yra“, tęsė jis, „duoti visiems 100.000 rimtai nedarbingųjų geriausia gydymą ir progą pasiekti tokių laipsnių, kuriame jie galėtų patys užsidirbti pragyvenimui ir tuo prisidėti prie krašto produktyvinio pajėgumo.“

„Tokia programa, kurioje įeina gydymas, atsigavimas, profesijos patarimas ir lavinimas ir, gal būt, suradimas tinkamos vietos industrijoje, yra per didelė vienam departamentui, arba vienai vyriausybei arba vien savarankiskam organizacijom. Programa gali būti išpildyta tik tada, kada visos organizacijos, vyriausybės ir atskiri žmonės, kurie paliešti atskirose fazėse, bendradarbiaus.“

rams užėti ir moterų barakus griežtai uždrausta. Vis dėlto atsiranda tokių, kurie naktį ten nuyksta. Moterys ypatingo alio nekenčia, nes vyrai joms nuša ir atiduoda paskutinį savo duonos davinį, o patys skriaudžia avis. Dėl gabalėlio duonos prostitucija yra labai paplitusi, ten pinigus atstoja duona. Savaime suprantama, atsiranda ir naujagimių. Tokios motinos gauna papildomo maisto, būtent, — vieną ketvirtį litro pieno ir 100 gr duonos. Kai vaikas sulaukia vienerių metų amžiaus, tai nuo motinos atimamas ir išvežamas.

Pasakotojas teigia, kad 1947 m. spalio mėnesį į Karabasą atvežė vieną transportą iš 3000 pabaltiečių: lietuvių, latvių ir estų. Jie buvo visiškai nuo kitų izoliuoti. Kiekvienas iš jų turėjo ant krūtinės po numerį. Vieni sakė, kad tai yra buvę partizanai, kiti — kad tarnavę vokiečių kariuomenėje. Jie buvo išvežti į geležies rūdos kasyklas. Vienas lietuvis tremtinys dirbęs Karabase paskirstymo punkte, suskaičiavo, kad per 9 mėn. tik per Karabasą perėjo 2000 liet.ų, o jeigu prie to skaičiaus dar pridėsim kintus tris paskirstymo punktus, tai jis padidės ketveriopai.

1925 m. Sausio 15 d.

Sausio 15 d. — tai visiems lietuviams brangi diena, bet Klaipėdos krašto gyventojams ji ypatingai reikšminga. Buvo įvykdyta patriotų lietuvių tas, kas buvo Versalio sutarty nūmatyta, — suvienijimas Klaipėdos krašto su Lietuvos valstybe.

Nors politikieriai-sukčiai buvo numatę „Freistatą“ nuo Lenkijos malonės, bet jis būtų Klaipėdos krašto gyventojams ir Lietuvos labai nuostolingas.

Lietuvoj 1922-23 metais buvo pastebimi partiniai ginčai. Bet kada pasirodė pavojus, juk gali Klaipėdos kraštas patekti į netikro šeiminko rankas, tada sukruto visi lietuviai vienin gai, gelbėti Klaipėdos kraštą. Visi partiniai ginčai buvo užmiršti.

Santykiai, paimkime, tarp krikščionių demokratų ir tautininkų, buvo įtempti, bet krikščionių demokratų vyriausybės paskyrė A. Smetoną, tautininkų partijos lyderį, pirmuoju Lietuvos vyriausybės aukščiausiu įgaliotiniu ir tautinin-

NAUJAUSIOS ŽINIOS IŠ PAVERTGTO TĖVYNĖS.

Pasiekusieji Vakarų lietuvių ir vokiečiai pasakoja, komunistų banditai žmones plėšia ir paskui kaltę verčia lietuviams partizanams. Bet ne kar tą tie jų darbai vis tiek įieina į aikštę.

Šiuo metu Lietuvoje daugiausia sėdi kalėjimuose kolchozininkų ir paprastų darbininkų. Nieko nepadarysi, žmogus yra priverstas vogti, nes reikia kaip nors prasimaitinti. Tuo tarpu sovietiniai teismai už vištai galvos nusukimą pila po 15—20 metų.

„Bezprizorninkų“ buvo atvykusių net iš Rusijos, ypač daug 7 m. vaikų traukė su tarmomis iš Velikije Luki, o kiti pasiekdavo Lietuvą net iš Leningrado. Jie mokomi amato vad. „bezprizorninkų namuose“, vėliau dauguma jų buvo survežti į amatų mokyklas.

Daugia vaikės motinos medaliui gauti turi turėti nemažiau 14 vaikų. Tada — galės traukiniu, gavę reikalingą pažymėjimą, važiuoti nemokamai net į Vladivostoką.

Lietuvoje vestuvių esti, tik su vestuviniiais pokyiais, kaip kad seniau Lietuvoje, jau daug sunkiau. Pagaliau, ir žmonių į jas tiek nebesuvažiuoja, nes tie tuoj čiumpami: kaip ir iš kur atvažiuai?

ka A. Merkį jo pavaduotoju. Taip ir turėjo būti, viskas už Lietuvą.

Tuos laikus atsimenant, pradedu širdis iš džiaugsmo, dėl tokios tautos vienybės, smarčiau plakti. Bet jeigu šandien, po visų tų baisių pergyvenimų, Tėvynėje ir kitur, matome, kad tos taip labai reikalingos vienybės nėra, tai pasidaro liūdna. Juk dar labai daug sunkumų turėsime nugalėti ir be lietuviško kraujo praliejimo neapsieis, kol galėsime grįžti į laisvą Tėvynę. Dėlto turi kiekvienas lietuvis, kur jis ir būtų, pašvesti visas savo jėgas Lietuvos išlaisvinimo darbui.

Tenka man dažnai kalbėtis su dr. Vydūnu. Jam tai ypatingai sunku pergyventi lietuvių nepilnas vievingumas.

Širdingai sveikinu Jus ir visus mūsų ten gyvenančius tautiečius. Prašau visus tikėti Lietuvos geresnę ateitį, kaip ir aš tikrai tikiu.

Jūsų

E.Simonaitis.

JUOKDARIAI...

„Ir viskas“. Bimba susižavėjęs sovietiniais „stebūkiais“. Girdi, fabrike daro pistonus mašinos: „Tik penki ar šeši mašinistai saugo ir prižiūri mašinas. Tik kai sugenda mašina, jie ją pataiso. Ir viskas!“

Bimba, apsimetęs durnium, pučia bolševikams dulkes į akis ir pats gėrisi: „Ir viskas!“

O iš Amerikos sovietiniai inžinieriai mokosi. Specialios delegacijos vyko iš Maskvos į Ameriką mokytis kvepalų daryti, namų perkeldinėti, tiltų statyti. Ko išmoko rusai, išmokino Amerika. Amerika ir taihorinė-konvejerinė darbo sistema sugalvojo. O Bimba Rusijoje „atidengė Ameriką“.

Prie to Bimbos dulkės dūmimo ir akis reikia jis paklausti: ar Rusijos darbininkai plieno fabrikuose turi bent akinius? Ar prie krosnių aukštuolių, kurios virina ketų, turi nedegamai apsirengimą? Ar Rusijos darbininkas turi bent padorų darbininkų apsirengimą? Ar Rusijos darbininkas pakankamai pavalgęs? Štai tos pirmosios problemos, kurių sovietai nesugeba išspręsti. O čia durneliams Bimba dumia dulkes į akis. Štai, jums ir viskas.

„Paminklų... pasportizacija“...

Rusijos be pasporto negalima įsivaizduoti. Rusas nieko neturi, bet pasportą būtina turėti! Jeigu jis nuogas, tai virvagaliu pasportą prisiriša prie kojos...

Ši „klischoji“ rusų tvarka okupantų dabar įvesta ir Lie-

tuvoje. Bet, kaip rašo komunistinė JAV „Laisvė“, pasportai privalomi ne tikta žmonėms, bet... susilaikykime nuo juoko... ir paminklas! Kiekvienas paminklas esą turėsiąs turėti... pasportą!...

Ar gi ne juokdariai tie komunistai?!

Paklausimas komunistams. Vyšinskis JTO tvirtino, kad jeigu vakarai leistų, tai visi tremtiniai bėgtų iš vakarų į Rusiją ir kitus jos okupuotus kraštus.

Jūs gi, Andrusis, Prūseika, Mizara ir kiti komunistai, gerai žinote, ar taip yra iš tikrųjų. Kodėl Jūs tylite ir nepasakote, kad Vyšinskis sako netiesą?

Jūs, kaip Andrusis, Prūseika, ir verčiami vykti į Rusiją, visais būdais priešinates ten vykti, nes jūs gerai žinote, kad jūs ten pateksite į vargą, bėdas, bet labai galimas dalykas, jūs būsite ten likviduoti.

Kodėl jūs to nepasakote savo skaitytojams?

Kas klausia — neklysta? Korejos komunistai reikalauja teisės, kad laike paliaubų jie turėtų teisę pasistatyti prie fronto aerodromų.

Logika sako: jeigu norima taikos, tai kam gi tie karo aerodromai? Ar tas reikalavimas savyje neslepia užmaskuoto noro, tuo metu, kai apstos karo veiksmi, pasistatyti n-jų karo virvagaliu pasportą prisiriša prie kojos... Ši „klischoji“ rusų tvarka okupantų dabar įvesta ir Lie-

Mandrapypkis.

Pažinkime Kanadą

MAŽIAU DARBO UNIVER SITETUS BAIGUSIEMS

Kanados Darbo Departamentas mano, kad šiais metais nebus toks didelis universitetus baigusių pareikalavimas biiznyje ir industrijoje, kaip tai buvo per paskutinius trejus metus.

Departamentas išsiuntė laiškus industrijos ir prekybos kompanijom užklaudamas, kiek jų pareikalavimai. Pirmieji atsakymai rodo, kad turima darbo 170 mechnikos inžinieriams, 94 elektros, 25 kasyklų ir 75 civil. inžinieriams. Turima tik 100 vietų humanitarinius mokslus baigusiems. 1952 metais maždaug 1.750 inžinerijos ir 4.600 humanitarinio mokslo studentai gaus diplomus Kanados universitetuose. Kanados medicinos vadovai sako, kad dar turimas gydytojų trūkumas ginkluotose pajėgose.

GELEŽIES RŪDŲ GAMYBA PADIDĖS

Steep Rock Iron Mines Ltd. direktorius M. S. Rotheringham pranašavo, kad Kanada per ateinančius 10 ar 15 metų pagamins kasmet nuo 30 iki 40 milijonų tonų aukštos kokybės geležies rūdos.

Savo metinėje apžvalgoje

Mr. Rotheringham pareiškė, kad tas tonažas bus pagamintas Ontarijoje, Newfoundlando ir Quebec'e, kur dabar jau rūdų gamyba vyksta arba yra išsivystymo stadijoje.

„Dar prieš 1960 m. geležis turėtų būti šio krašto didžiausias eksporto pajamų šaltinis,“ — jis pasakė.

PLANUOJAMAS DUJŲ TIEKIMAS IŠ ALBERTOS

Yra sudarytas planas vamzdžių linijai, kuri atsieitų 250 milijonų dol. ir kuri atvestų natūralių dujų iš Albertos į rytus, iki Montrealio. Albertos provincijos vyriausybė turi dabar nuspręsti, ar ji turės užkelti dujų savo provincijai ir ar jai dar liks. Šitas apsisprendimas bus paskelbtas kovo m. 15 dieną.

Jeigu Alberta turės užtekinti dujų ir likusiomis provincijom, tai Ottawos „Board of Transport Commissioners“ išklausys tas kompanijas, kurios nori įvykdyti tą projektą. Kompanijos būtų išklaudytos balandžio mėnesio pradžioje.

Trans-Canada Pipeline kompanija, kuri yra Jungtinių Valstijų Delhi dorporacijos

Apie kasdienybę, rašytojus ir knygas

HENRIKAS NAGYS

PASTABOS APIE NAUJAI PASIRODANČIAS KNYGAS

Nelė Mazalaitė stebina skaitytoją savo kūrybine energija. Šiomis dienomis, štai, pasirodė „Mėnuo“ vadinamas medaus“ (išleido Gabija); antra knyga „Gintariniai vartai“ jau baigiama spausdinti Čikagoje, o spauda skelbia, kad jau ir trečia prozos knyga parengta laukia savo eilės spaustuvėje.

Sustokime prie pirmosios, jau pasiekusios skaitytoją, pakrikštytos originaliu, neįprastu vardu „Menuo, vadinamas medaus“.

Autorė savam kūrinii nėra suteikusi jokio žanrinio įvardinimo, tačiau norėtume laikyti jį apysaka. Jieškodami tiksliausio apibūdinimo galėtume pasakyti, kad tai psichologinė apysaka.

Naujoji autorės knyga savo bendrojo pobūdžiu maža skiriasi nuo penkių prieš šią išleisti jos prozos knygų. Jau Lietuvoje Nelė Mazalaitė išėjo viešumon su savitu stilium, sa vitu siužeto traktavimu. Ji raso sklandžiai, patraukliai, jausmingai. Lengvas impresionistinis atspalvis, sutinkamas jos kūriniuose, primena Knut Ham suno impresionistinius veikalus, o savotiškas realybės ir legendariųjų motyvų supynimas leidžia spėti, kad autorei neabejotinos įtakos yra padariusi didžioji šiaurės pasakotoja Selma Lagerloef. Ir „Mėnuo, vadinamas medaus“ rašytojos pagrindines ypatybes atskleidžia kiekvienam puslapyje: gyvi gamtos vaizdai, įdomūs palyginimai, nekasdieniški veikėjai ir suromantinta tikrovė. Tačiau visos minėtos ypatybės tėra lukštas, po kuriu turėtų sruvėti kūrinio tikroji gyvybė. Deja, Mazalaitės knyga tokios kūrybinės gyvasties stokoja. Dėl keleto priežasčių. Pirmoji: knygos intriga užmegzta labai dirbtinai ir visiškai skaitytojo neįtikina. Perskačius visą apysaką ir sužinojus autorės ilgai slėgtą paslaptį (kodėl knygos pagrindinė veikėja Julija pirmąją vestuvių naktį palieka vyro namus ir rytmetį grįžusi jaučia, kad visi satai tarp vedusių nutrūko) intrigos dirbtinumas tikrai dar labiau išryškėja.

Antroji priežastis: nestipriai literatūriniai pagrįstas Julijos charakteris ir jos vidiniai apsisprendimai.

N. Mazalaitė stengiasi mums pateikti jautrios, beveik neuras tenikės, merginos vidinę dialektiką, tačiau autorės pastangos labai retai kur tepasiekia tikslą: Julija taip ir palieka stropiai saugomos intriginės užuomazgos auka. Skaitytojas nėra įtikinamas, kad štai toks charakteris galėjo tiktai taip (jokiu būdu ne kitaip) pasielgti. Užvertę knygą, negalime sau išsiaiškinti dviejų pagrindinių veikėjų konflikto prasmės, nematome jų pavidalų, nei jų gyvenamosios tikrovės. Ir Julija, ir Bronius tėra schematinės apybraižos, kurias autorė užpildžiusi savais svarstymais ir nuotakomis.

Trečioji apysakos neįtikinamumo priežastis — tai perdėlis autorės pamėgimas savo veikėjų apgyvendinti pseudo-romantinėje tikrovėje. Jeigu Hamsuno arba Lagerloef žmonės bastosi po miškus, ežerų pakrantes, senus dvarus ir pišius, tai dar nereikia, jog rašytoja, vaizduodama Lietuvos buitį, apskrities viršūninką gali apgyvendinti romantikojo pily, jo sūnaus — karininko, pasidariusio girininku — namely prie stalo pasodinti žaliaakį nepažįstamą (su užuominom į Paną) ir priversti skaitytoją įtikėti tokia knyginė tikrove. Tai jau maniera ir nereikalingas pasaldinimas.

Labai charakteringa, kad knygos geriausios vietos yra tos, kur Mazalaitė rašo apie vasaros kaitro ir darbymetę: skendintį Lietuvos kaimą (137 pusl. prasidedantis skyrius — Rasa) ir miškų apsupat girininko namuką — t. y. tie puslapiai, kur mažiausia dirbtinos neurastenijos ir sentimentalismo. Juose ir autorės turtingas ir gyvas stilius pasiekia savo aukštumą. Jeigu visa knyga būtų buvusi išlaikyta tokioji harmoningojo visumo, apie ją būtų galima atsileipti labai gerai.

Nemalonai nuteikia grafiškai nevykusiai išspręstas viršelės. Bus daugiau.

KULTŪRINĖ KRONIKA

MONTREALY PROJEKTUOJAMAS MENO ANSAMBLIS

Montreal, kaip žinoma, susikūrė naujas, pasaulietinis, choras, kuriam vadovauja muzikas kompozitorius ir dirigentas Stasys Gailevičius. Naujasis choras, kad ir nedaug repeta-vės, jau pasirodys Vasario 16-sios šventės metu.

Dabar yra patirta, kad šis choras projektuoja, jeigu ras platesnį pritarimą, išsiplėsti į meno ansamblį.

Pirmoje eilėje šis tuo tarpu mišrusis choras pasiryžęs sudaryti Vyrų chorą. Tam tikslui jis dabar kviečia visus gerų balsų vyrus, norinčius prisidėti prie lietuviškosios dainos puoselėjimo. Todėl visi vyrai kviečiami dėtis į chorą. Prašomi nelaukiant ir neprašant individualiai, ateiti į repeticiją ir stoti į chorą.

Sekantis etapas projektuojamas — Tautinių šokių grupė — didelė, skaitlinga grupė, kuriai reiks jau daugiau ir mergaičių bei jaunų moterų.

Kaip matome, sumanymas labai geras, tiesiog — pikus, — todėl visi tam tikslui turį duomenų, tuč tuojau, nieko nedelsiant, turi stoti į šią organizaciją ir imtis darbo.

Reikia pastebėti, kad muzikinis vadovas p. S. Gailevičius turi daug ir labai įdomios medžiagos ir turi gražių sumanymų. Todėl visi padėkime jam tuos svarbius lietuviams sumanymus realizuoti.

PASIKALBĖJIMAS SU DIRIGENTU COOPERIU.

Sausio 12 ir 13 dienomis Montrealio His Majestys teatre Montrealio privačioji-labdaringoji opera turėjo du spektaklius, kurių metu buvo pastatyta fantastinė Prokofjevo opera „Meilė trimis apelsinams“.

Opera pastatyta visai gerai, ypač, kad tai buvo padaryta su rinktinėmis įėjomis. Choro dalyvavo ir vienas mūsų tautietis p. Bučinskas. Bendrame pastatymo lygyje, silpniausi buvo solistai, bet neblogas buvo basas, mezzo ir vienas sopranas. Galima buvo net nustebti, kad privačia iniciatyva taip gerai galima pastatyti šią nelengvą visais atžvilgiais operą.

Pasirodė, kad muzikiniu šios organizacijos vadovu ir nuolatiniu dirigentu yra mums gerai žinomas iš jo gastrolijų Lietuvos operoje, buvęs Rygos ope-

ros, vėliau New Yorko Metropolitan operos dirigentas Emil Cooper (Kuperis). Todėl su juo įdomu buvo atnaujinti pažintį ir psiteirauti apie muzikinį Amerikos gyvenimą.

Lietuvos operoje aš dirigavau prie direktoriaus p. Žadeikos, — prisiminė p. Cooperis. — Bet Amerikoje visai kitos sąlygos. Čia žmonės neturi laiko dainuoti, nes dainavimui reikia daug laiko, o jie sunkiai dirba ir prie to negali prisitaikyti.

Į klausimą, kaip atrodo muzikinis Amerikos gyvenimas, p. Cooperis atsakė:

— Keliais žodžiais sunku tai apibūdinti. Opera čia tikrai dabar pradeda prigyti. Bet už tai didesni dalykas yra simfoniskai, kurių šis kraštas turi per 40.

Įdomu buvo pasiteirauti, kaip žymiajam dirigentui sekasi.

— Montrealy aš esu nuolatinišios draugijos muzikinis vadovas ir čia planuoju muzikinius reikalus. Esti čia simfoninių koncertų. Vasaras aš praleidžiu Lorentien kalnuose, St. Agathe. O Amerikoje aš gyvenu dabar pietuose ir organizuoju simfoninius koncertus.

Sutinkant mūsų, lietuvių, būrį (K. Smilgevičius, pp. Stonkūs) p. Cooperis tvarkdarius pasakė: „Prašau įleisti mano „zemliokus“, o atsisveikindamas prašė lietuviams perduoti geriausius linkėjimus, nes iš Lietuvos ir jos operos, su kurios dalimi turėjo gastrolijų net Pietų Amerikoje, jis turįs gražiausių prisiminimų.

ATSIŪSTA PAMINETI.

Aloyzas Baronas. DEBESYS PLAUKIA PAŽEMIU. Novelės. Viršelį piešė dail. Albinas Bielskis. Išleido Anotilijus Kairys, tiražas 1.500 egzempliorių. Spausdino leidykla „Terra“, 748 West 33rd Street, Chakago 16, Illinois, USA. Kaina 2 dol. 50 ct.

KNYGA APIE MEDAUS MĖNESĮ

Gabija neseniai išleido naują Nelės Mazalaitės apysaką „Mėnuo, vadinamas medaus“. Tai yra septintoji iš eilės mūsų skaitančios visuomenės mėgiamos autorės knyga. Nelė Mazalaitė su jai vienai būdingu

Moksio-technikos naujienos

NAUJA ŽEMĖS ATSIKADIMO TEORIJA

Žemės atsiradimo teorijų yra daug, bet ligi šiol nė vienos nėra tikros. Visos jos yra tikrai prielaidinės, kurios, mokslui besivystant, kinta.

Anksčiau buvo teigiama, kad mūsų žemė atitrūko nuo saulės ir sudarė rutulį, kuris sukasi aplink save ir aplink saulę, o su saule ir su žvaigždėmis — sukasi aplink Pasaulio ašį su kuria skrieja beribiuose erdvės plotuose.

Su laiku atsirado kitų teorijų, kurios mažiau ar daugiau pagrįstos. Rusų mokslininkai dabar teigia, kad žemė atsirado iš savo keliu iš miglynų; kad jos vidus nesąs skystas, ir kad kalnai atsiradę ne besitraukiant ir besiraukšlėjant žemės plutai, bet vykstant žemės viduriuose cheminiais pasikeitimams, nuo kurių susidaro dujų, pakyla temperatūra ir iš-

stiliaus grakštumu iškelia ką tik ištėkėjusios moters sielos patirtumus ir iš jų išplaukiančius išvikius. Knyga 220 psl., kainu 2.50 dol., gaunama šiuo adresu: Gabija, 340 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y., U. S. A.

kelia kalnus. Taip maždaug su sidarę ir vulkanai — ugniakalai.

Maždaug panašios nuomonės esą ir kairie Amerikos mokslininkai.

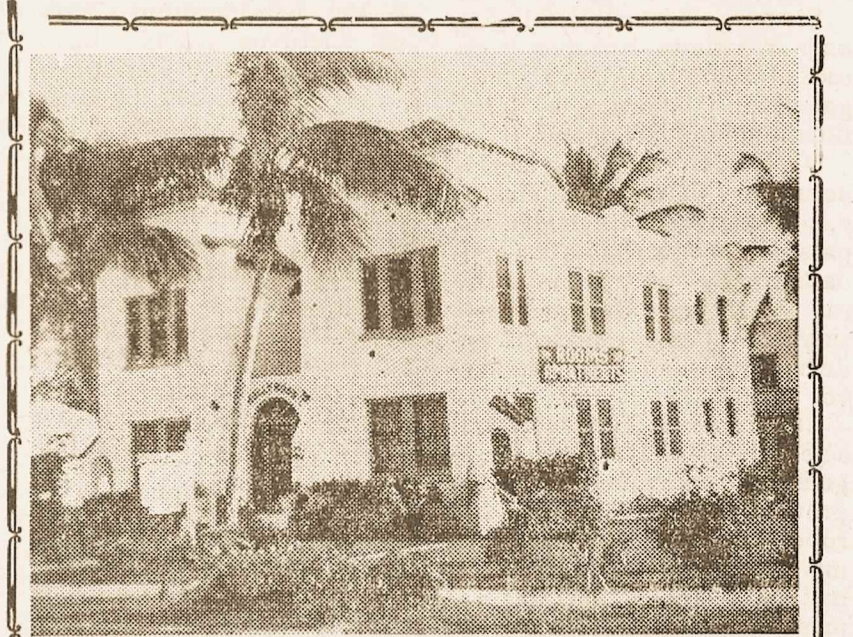
„MALONUS ŽODIS APIE URVINĮ ŽMOGŲ“

Yra išgalėjusi nuomonė, kad urvinis žmogus buvęs žiaurus savo žmonai ir bendrai — moterims.

Dabar Amerikos mokslininkas biologas Michel Fry, ilgai tyrinęs laukines tautas (deja, ir šiandien jų yra dar; dar neišnykęs ir kanibalizmas, nes yra laukinių, kurie nugalėję priešą, nelaisvius skerdžia ir valgo), išleido knygą „A. Kind Word for the Caveman“ — maionus žodis apie urvinį žmogų.

Šioje knygoje M. Fry įrodinėja, kad urvinis žmogus su žmona buvęs labai mandagus, mylėjęs savo vaikus ir juos saugojęs, ir bendrai — buvęs labai šeimiškas.

Deja, civilizotas žmogus pasirodąs dažnai pernelyg „rafinuotas“, nesugyvenamas, savanaudiškas ir nepriylgštąs urviniam žmogui, kuris buvęs daug paprastesnis ir nuoširdesnis.

JOS. YASAUSKIS

1720-24 Buchanan Street, Hollywood, Florida.

Gražiausia ir patogiausia vieta Vakacijoms, tai palmuotame Hollywood Floridoje. Apartamentus užlaikome pirmos rūšies su visais patogumais. Kviečiu visus lietuvius atsilankyti į saulėtą Floridą, nes čia būna nuolatine vasara. Svečius iš geležinkelio stoties parsivežame, paskambinus telefonu 3290.

PROSPER MERIMEE

MATEO FALCONE

Vertė Rimas Bagdonas.

II.

Bet jis buvo korsikietis, kalnuose augęs, ir maža tebuvo Korsikos kalniečių, kurie, gerai pagalvoję, nebūtų prisiminę kokių muštynių, šūvių, durklo smūgių ar panašių išdaigų. Mateo's sąžinė buvo švaresnė, kaip daugelio jų, kadangi tik prieš dešimtį metų jis buvo atsukęs šautuvą į žmogų; bet, vis tik, jis ėjo atsargiai.

— Moterie, pasidėk maišą, — jis tarė, — ir būk pasiruošus.

Ji paklausė. Ant peties kabojo šautuvą, matomai jį traukė, jis padavė jai. Pats, laikydamas kitą šautuvą paruoštą, pamažu leidosi į namus, eidamas netoli nuo šalia tako augusių medžių, pasiruošęs šokti už storiausio medžio kamieno ir šauti pirmu pavojaus atveju. Geros šeimininkės pareiga, tokiu atveju, yra užtaisinėti vyro šautuvus.

Pamatęs atsargiai einantį Mateo, atstatytų šautuvu ir pirštu ant gaiduko, adjutantas pasijuto labai nesmagiai.

— Jei Gianetto yra Mateo giminė, — jis galvojo, — ir jo draugas ir jis gins, tai, kaip laišką kad eina į paštą, dvi jo kulkos bus suvartytos ir du iš mūsų, ir, nežiūrint mūsų giminystės, jis taikys į mane!...

Sumišęs, padaręs rimtą miną, jis vienas pasileido į Mateo pusę, sveikindamas jį, kaip seną pažįstamą ir norėdamas papasakoti, kas įvykę. Bet trumpas atstumas tarp jo ir Mateo jam atrodė ilgas kelias.

— Sveikas, senas bičiuli! — jis sušuko, — kaip einasi? Aš esu tavo pusbrolis Gamba.

Mateo nesakė nė žodžio, bet ramiai stovėjo ir, kai anas kalbėjo, jis švelniai kėlė šautuvą, taip, kad kai adjutantas priėjo prie jo, vamzdis buvo atkreiptas į dangų.

— Laba diena, broli, — tarė adjutantas, tiesdamas ranką, — seniai aš jau patį bemačiau.

— Laba diena, broli.

— Praeidamas, aš užėjau pasakyti labą dieną tau ir pusseserei Pepa. Ilgai šiandien bastėmės, bet nuovargiu negalime skųstis, kadangi grobis neblogas. Mes pagavome Gianetto Sancierą.

— Ačiū dangui, — tarė Giuseppe, — pereitą savaitę jis pavogė vieną iš mūsų melžiamų ožkų.

Gamba šiais žodžiais buvo patenkintas.

— Vargšas, — tarė Mateo, — jis buvo išalkęs.

— Jis kovojo kaip liūtas, — tęsė adjutantas, truputį nusčiuvęs — jis užmušė vieną mano vyrų; to negana, jis sulaužė korporalo Chardon ranką, bet tai mažas nuostolis, nes tas yra tik prancūzas... Ir tada jis gudriai pasislėpė, kad ir

pats velnias jo nebūtų suradęs. Jei ne mano mažasis pusbrolis Fortunato, aš nebūčiau jo radęs.

— Fortunato? — sušuko Mateo.

— Fortunato? — pakartojo Giuseppe.

— Taip, Gianetto buvo pasislėpęs jūsų šieno kupetoje, bet mano mažasis pusbrolis man jo apgaule parodė. Aš papasakosiu apie jį jo dėdei korporalui, kurs jam atsiųs gražią dovaną. Ir jo ir tėvo vardai bus įrašyti raporte, kurį aš nusiųsiu superintendantui.

— Būk prakeiktas! — sumurmėjo Mateo.

— Tuo metu jis priėjo prie kitų. Gianetto jau gulėjo ant neštuvų ir jie buvo pasiruošę eiti. Pamatęs Mateo kartu su Gamba, beleisvis keistai nusišypsojo; paskui, prisukęs į namo durų pusę, jis spjovė ant slenkščio.

— Tai išdaviko namas! — jis paaiškino.

Tik noris mirti būtų išdrįsęs Falcone pavadinti išdaviku. Nelaukiant nė sekundės, staigus durklo smūgis būtų nuvalęs įžeidimą. Bet Mateo šį kartą nieko nedarė, tik, lyg apsaivęs, prisidėjo ranką prie galvos.

Pamatęs ateinantį tėvą, Fortunato įėjo į namą; bet dabar jis vėl pasirodė, nešdamas rankoje ašotį pieno ir, nuleistomis akimis, duodamas jį Gianetto.

— Atsitrauk nuo manęs, — sušuko nusikaltėlis.

Tada, pasisukęs į vieną iš kareivių, jis tarė:

— Bičiuli, duok man gurkšnį vandens.

Kareivis padavė jam baklagę ir banditas gerė vandenį, duotą jam žmogaus, su kuriuo jis prieš trumpą laiką buvo susišaudęs. Po to jis paprašė, kad jo rankos būtų surištos ant krūtinių, bet ne ant nugaros.

— Aš noriu, — jis paaiškino, — patogiai gulėti.

Jo norą patenkinus, adjutantas davė ženklą ir jie pajudėjo, pirma atsisveikinę su Mateo, kurs nepasakė nė žodžio, ir skubiu žingsniu leidosi per lygumą.

Praėjo kokia dešimtis minučių iki Mateo prabilo. Vaikas neramiai žiūrėjo į motiną, paskui į tėvą, kurs, pasirėmęs ant šautuvo, žvelgė į jį sukaupytu pykčiu perpildytomis akimis.

— Na, gražiai pradėjai, — pagaliau pratarė Mateo ramiau, bet jį pažinojusiems, baidiu balsu.

— Tėveli, — sušuko berniukas, ašarotomis akimis, puldamas ant kelių.

— Dink iš mano akių! — sušuko Mateo.

Vaikas nutolo kelis žingsnius nuo tėvo ir pradėjo ūkėti.

Giuseppa priėjo prie jo. Ji pamatė iš už marškinių išlindusį laikrodžio grandinėlės galą.

— Kas tau davė šį laikrodį? — ji paklausė.

— Mano pusbrolis adjutantas.

Mateo pagriebė laikrodį ir taip smarkiai trenkė jį į akmenį, kad tas subyrėjo į tūkstantį dalelių.

— Moterie, — jis paklausė, — ar šis yra mano vaikas?

Giuseppos rudi skruostai suliepsnojo.

— Ką tu sakai, Mateo? Ar tu žinai, su kuo tu kalbi?

— Taip, labai gerai! Šis vaikas yra pirmas šios giminės išdavikas.

Fortunato pradėjo garsiau verkti ir Falcone žiūrėjo į jį liūdo akimis. Treikės buože į žemę, jis užsimetė šautuvą ant pečių, pajudėjo maquis kryptimi ir liepė Fortunato jį sekti. Vaikas paklausė.

Giuseppa pribėgo prie Mateo ir griebė jį už rankos. — Jis yra tavo sūnus — tarė ji virpančiu balsu, žiūrėdama į jį, lyg norėdama jo mintis sužinoti.

— Leisk, — tarė Mateo, — aš esu jo tėvas.

Giuseppa pabučavo sūnų ir verkdamą nuėjo į trobą. Ten suklupo ant kelių prie Nekaltai Pradėtosios paveiklo ir pradėjo melstis.

Paėjęs apie du šimtus žingsnių taku, Falcone stabtelėjo prie siauro tarpeklio ir pasuko į jį. Jis padaužė buože žemę ir pamatė, kad ji buvo minkšta, lengva kasti. Ši vieta atrodė tinkama jo tikslui.

— Fortunato, eik prie to didelio akmens.

Vaikas padarė kas liepta ir atsisakė.

— Tėveli, tėveli, neužmušk manęs!

— Melskis! — tarė Mateo baidiu balsu.

Berniukas verkdamas ir užsikirsdamas, sukalbėjo Tėve Mūsų ir Tikiu. Po kiekvienos maldos tėvas tvirtu balsu tardavo: „Amen“.

— Ar tai visi poteriai, kuriuos žinai?

— Aš dar žinau Sveika Marija ir Litanią, tetos išmokintą, tėveli.

— Tai ilgos maldos, bet nesvarbu.

Silpnu balsu vaikas pabaigė litanią.

— Ar baigė?

— Ah, tėveli! Atleisk man, atleisk man. Aš daugiau niekad taip nedarysiu. Aš visomis išgalėmis prašysiu pusbrolių korporalą, kad jis paleistų Gianetto!

Jis vis dar maldavo. Mateo užtaisė šautuvą ir taikė.

— Tegul Dievas tau atleids! — jis tarė.

Berniukas bandė pakilti ir apkabinti tėvo kelius, bet ne spėjo. Mateo iššovė ir Fortunato krito negyvas, kaip akmuo.

Nė nežvilgtelėjęs į kūnelį, Mateo grįžo į namus pasiimti kastuvo sūnui užkasti. Jis dar ėjo keliu, kai sutiko Giuseppą šūvio išgąsdintą, išbėgusią jo pasitikti.

— Ką tu padarei? — ji sušuko.

— Teisingumą!

— Kur jis yra?

— Tarpeklyje. Aš jį palaidosiu. Jis mirė kaip krikščionis. Aš užpirkiau už jį giedotines mišias. Tepraneša kas mano žentui Teodoro Bianchi, kad ateitų ir gyventų su mumis.

1829.

Aktualios vietovės.

Rašo R. Galinis.

Laiškas iš Maroko

Ekonomija.

NELARBO PRIEŽASTYS

APIE PLIENĄ

INDIJOS GYVENIMO PAINIAVOS

II.

Kraštas

Indija yra kraštas, apimantis 1.220.000 kv. mylių plotą, kas sudaro vieną penkioliktąją dalį visos žemės ir turi per 340 milijonų gyventojų. Tikras gyventojų skaičius nežinomas, nes surašymą sunku praveisti, o prieauglis yra toks didelis, jog vyriausybė diskutavo gimdymų kontrolės klausimą. Bet kontrolę praveisti irgi neįmanoma, nes kraštas dar mažai palieistas civilizacijos ir apie 90 proc. gyventojų yra beraščiai.

Tas kraštas kalba 14 pagrindinai skirtingų kalbų ir kelias šimtais tarmių. Žmonės, vienos su kitos provincijos, susikalbėti negali. Vyriausybės kalba yra anglų. Ją leidžiami potvarkiai, ją vartoja įstaigose, mokina mokyklose, bei kariuomenėje. Bet ją temoka ne daugiau 10—20.000 žmonių. Ir tie keliolika tūkstančių yra visos valdomosios aparatas. Šiaip įvairios įstaigos kartais naudoja vertėjus su vertėjais. . . susikalbėti.

Religijos.

Svarbiausį vaidmenį Indijos gyvenime sudaro religijos. Jų yra taip pat keliolika, bet vyriausia Hinduizmas su 240 milijonų tikinčių. Religijos kovoją viena su kita. Tų religinių kovų pasekmės atsiskyrę Pakistanas ir daug kraujo nutekėjo. Hindusai yra stačiai juokingi savo religiniu fanatizmu.

Tarpe varguomenės masių beveik visada siaučia badas. Tūkstančiai miršta bado. Ir čia daug kaltos religijos. Indijoje yra per 200 milijonų karvių, kurios laikomos šventomis ir naudos jokios neduoda. Sensančios karvės yra nuvedamos į tam tikrą kapinyną, kur padvesia, atseit nukeliauja į dadas. O šalia jų miršta iš bado, tik dar didesniais skaičiais lieši, kaulėti indai, bet karvienos jie nevalgo ir tikisi danguje sėdėti greta karvės. Tik „išrinktasis“ luomas, kurio narių skai

šius yra apie 10.000, sočiai valgo mėsą ir bado nejaučia.

Vyriausybė praeitais metais kreipėsi į dvasininkus stengdamasi perkaltėti, kad jie leistų žmonėms gintis nuo bado pavargant mėsos ir net ėmėsi tam tikrų priemonių, bet viskas veltui. Ir taip, turint mėsos pakankamai, Indija buvo priversta kreiptis į pasaulį ir prašyti ryžių, kviečių, atseit „košerno“ maisto. Taigi, religijos čia yra didelis pažangos stabdis.

Be karvių, ten skaitomos šventom beždžionės, kurių šimtai milijonų laksto po miškus, sodus, gatves, ir nuskina pastutinius vaisius bei daržoves, bet jos nėra naikinamos, nes religijos draudžia.

Valdžios rūpesčiai.

Visas krašto turtas yra kelių tūkstančių rankose, o likusieji šimtai milijonų, jų neoficialūs vergai. Vyriausybė stengiasi gyventojų padėti gerinti. Turi užplanavusi artimoje ateityje įvykdyti daug naujų projektų, kaip: priversti machadaržas - turtuolius, išdalinti žemes masėms, pradėti eksploatuoti žemę esančius didelius turtus, pristatyti hidroelektrinių stočių, paversti milijonus akrų džiunglių derlingais plotais, praveisti kelius, geležinkelius, pristatyti ligoninių, mokyklų ir tt. Bet kol kas čia tik projektai, o jiems įvykdyti reikia laiko ir kapitalo.

Kraštas, turįs šimtus milijonų gyventojų, savo žemės gelmėse slėpdamas nesuskaitomus turtus, vos besiverčia.

Dėl tos visos krašto mizijos K. L. Karna kaltina britus. Jis įrodinėja, jog anglai per 170 metų trukusį krašto valdymą, netik, kad nedarė nieko pa kelti gyventojų kultūrinį bei materialinį lygį, bet trukdė.

Bus daugiau.

NAUJAI ATVYKUSIEMS

į Kanadą „Nepriklausoma Lietuva“ siunčiama bargan, ligi jie užsidirbs ir galės atsilyginti. Prašoma pranešti tiksliai adresas

Malonus Pone Redaktorium!

Nuosirdžiai Jums dėkoju už trumpą, bet labai malonų laišką. Taip, aš gaunu jūsų, man siunčiamą laikraštį ir už tai siirdingai dėkoju. Jūsų tiesa, kad mano ilgesnis pasilikimas svetimšalių legione yra bepras mis. Aš nepaprastai išsiilgęs jaukiu tos dienos, kuri vėl mane padarys laisvu, kad ir be tėvynės, piliečių. Ir aš tikiuosi, kad su Aukščiausio pagalba išliksiu sveikas dvasia ir kūnu. Aš labai norėčiau, pabaigęs tar nybą, vykti į tuos kraštus, kur gerbiama žmogaus laisvė, laisvas žodis, bei laisva, nevaržoma galvosena. Labai norėčiau pagaliau nusimesti šio nepavydėto legionieriaus gyvenimo jungą, bent šiek tiek ramiai, — taikoj atsikvėpti ir laukti tėvynės išlaisvinimo dienos. Tikiuosi, deja, nežinau, kur kreiptis ir kuo pasitikėti. Esu beveik vienišas šiame tolimam, europiečiams nedraugiškam, Maroke ir išskiriant jus, pone redaktorium, neturiu beveik jokių ryšių su tautiečiais ir su lietuviškoms bei tarptautinėms organizacijoms.

Aš su malonumu sutinku su jūsų pasiūlymu dėl įdėjimo mano adreso jūsų vedamajam laikraštin. Būty labai malonu susirašinėti su rimtais žmonėmis, bei su savo tėvynę mylinčiu jaunimu. Esu dar jaunas, bet jau su pradėdancia silpnėti dvasia, benamis, tad žodis nuo laimingojo sėslio Lietuvos su nauš ar dukros man benamiui būtų neįkainojamas dvasios penas. Tikiuosi ir laukiu.

Aš, jums pagėdijamą straipsnį apie Maroką, jo žmones ir apie jame gyvenimo sąlygas, noriai šiandien pat pradėdu ir po keleto dienų su malonumu jums prisiųsiu. Turėčiau užtektinai laiko, nes dabar esu liginėjęs. Mat, Madagas kare mane sugriebusi maliarija vis dar neapleidžia, vieną ar du kartus, savaitės laikotarpį, karščiuoju, bet po keleto valandų vėl esu sveikas ir šiuo doleriu.

ciu su savo, sergančius vaidinančiais, draugais.

Malonus pone redaktorium, jeigu jūs turite bent mažiausiai interesą mano knygai, tada rašykite man ir aš jums tuoj pat prisiųsiu keletą paaiškinimų dėl jos turinio, stiliaus ir apie joje aprašytus asmenis. Tad baigiu ir, kad ir pavėluotai linkiu jums Kalėdų ir Naujų metų progą, daug džiaugsmo ir laimės jūsų spaudos darbe ir asmeniniame gyvenime.

Jus visuomet gerbiantis

W. Sapiega.

P. S. Man vėl teko pakeisti adresą, nes pabaigiau savo atostogas. Prašau man rašyti ir siųsti „Nepriklausomą Lietuvą“ šiuo adresu: Leg. Sapiega W. Mle 54379 4-1 R. E. I. C. C. S., Meknes, Maroc. L'Afrique du Nord.

SCENOS VEIKALO KONKURSAI.

VT. Lietuvių išlaikymo tarnyba skelbia konkursą scenos veikalui parašyti šiomis sąlygomis:

1. Veikalas skiriamas jauniui (ne vaikams).

2. Veikalo idėja — žadinti tėvynės meilę. Turinys gali būti paimtas iš mūsų praeities, iš Nepriklausomos Lietuvos venimo, kovų dėl nepriklausomybės, iš paskutiniojo karo meto, okupacijų, partizanų žygių, iš tremties gyvenimo.

3. Veikalo apimtis — apytikriai dviem trim valandom vaidinti.

5. Konkurso terminas — 1952 m. kovo 31 d. ligi tos dienos autoriai slapvardžiais pasirašytus veikalus, uždarom ke nurodę savo pavardę bei adresą, įteikia Lietuvių Rašytojų Draugijai šiuo adresu: 1436 S. 50 Ave Cicero 50, Ill., USA.

6. Už geriausių veikalus Lietuvių išlaikymo Tarnyba skiria dvi premijas: I — 1200 DM, II — 800 DM, jei au ba du kartus, savaitės laikotarpį, karščiuoju, bet po keleto valandų vėl esu sveikas ir šiuo doleriu.

AIDAI

Mokslų, literatūros bei meno ir visuomeninio gyvenimo MĖNESINIS ŽURNALAS

Redaguoja ANT. VAIČIULAITIS

Prenumerata metams: \$ 5.00; Kanadoje — \$ 5.50;

Kitur — \$ 6.00; atskiras numeris — 50 c.

Susipažinimui vienas numeris siunčiamas nemokamai.

UŽSISAKYTI galima pas vietos platintojus, arba —

AIDAI

Kennebunk Port, Maine

PRITYRĘS KVALIFIKUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. Garantuotas darbas, prieinamos kainos. Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

CAPITOL FURNITURE CO.,

391 St. Catharine St. W. Montreal.

Penki aukštai baldų PHILIPS ir kitų firmų radio aparatų ir elektrinių reik menų. Visi kiti jūsų namų reikmenys.

Lengvos mokėjimo sąlygos — žemiausios kainos.

Mūsų prekybos vedėjas Mr. J. J. RUSSELL kalba lietuviškai ir yra krautuvėje kasdien.

TEL. LA 8621.

NELAIMĖJE NETEKSI VISKO,

bet

Alberto Norkeliūno

Agentūroje

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

už \$0.01 \$1.000.00

.01 per dieną apdraudžia Jūsų visą turtą iki \$ 1.000. Sąžiningas patarnavimas visose draudimo srityse.

Agentūra atstovauja 8-as iš rimčiausių draudimo b-vių.

5637 Jeanne D'Arc Ave., Montreal 36, Que.

Telefonas: CL 2363

KVIEČIAME UŽSISAKYTI
plačiausiai Amerikoje skaitomą laikraštį
„DARBININKA“

Išleina du kartus savaitėje

„DARBININKAS“

buria aplin save daug bendradarbių. Visuose pasaulio kraštuose turi savo korespondentus.

„DARBININKAS“

yra geriausiai informuotas pasaulio lietuvių laikraštis.

Prenumeratos kaina metams:

JAV \$ 5.00

Brooklyn, N. Y. — \$ 5.50

Kanadoje \$ 5.50

Užsienyje \$ 5.50

Pusmečiui \$ 3.00

„Darbininkas“ siunčiamas susipažinimui 2 sav. nemokamai.

Adresas:

„DARBININKAS“

680 Bushwick Ave

Brooklyn 21, N. Y.

Dr. DORA GORDON

Dantų gydytoja

Kalba lietuviškai

Tel.: Walnut 9773

4914 Decarie Blvd., Montrel.

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS

LAIDOTUVIŲ

DIREKTORIUS

J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ ATVEJU VISADA PASIRUOŠES PADĖTI

2102 FULLUM ST.

AMherst 0694

Lietuviai laikrodininkas, turįs ilgametę praktiką,

ZUKAS ANTANAS

1434 ROLLAND Ave., VERDUN,

priima pataisymams įvairius laikrodžius.

Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai.

Kainos žemesnės kaip kitur. Už pataisymus garantuoja.

Kreiptis vakarais po 6,30 val.

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS. MINOR REPAIRS. RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED. CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY. FUR AND GARMENT STORAGE.

2832 ALLARD TR. 1135

MONTREALIS 2836 Allard Tr.1135

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsiaustus nuo lietaus uždedami jiems „Drex“, kad neperleistų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiasios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gar dinus lengvus ir sunkius. Sutausome rūbus (iširimus), įsiuvame sagas ir pan. Kiekvieną orderį pa imame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti: TR 1135, galima šaukti lietuviškai.

Lietuviai savininkai:

J. Matulaitis,

J. Kriaučiūnas,

A. Majauskas.

SAV. J. KAMICHAITIS. PATARIMAI VEL

GAMINAME VISOKIOS RŪŠIES VALGĮ.
Tautiečiai kviečiami stailankyti ir įsitikinti.
SAVININKAI BR. JOCAI.

DIDELĖ STAIGMENA MONTREALIEČIAMS

SPAUDOS BALIUS SIEMET BUS LIUKSUSINĖJE SALEJE — DIDELEJE, AUKSTOJE IR NEPAPRAŠTAI ERDVIOJE, — TOJE PAČIOJE, KURIOJE VYKO MONTREALIO SPORTININKŲ RUNGTYNĖS SU HAMILTONO SPORTININKAIS. SALE VADINASI „MOUNT ST. LOUIS GYMNASIS“. JI YRA KAMPE SCHERB-ROOKE ST. EAST (244) IR CITY HALL (2145) AVE. ĮEJIMAS IŠ CITY HALL AVE (2145 nr.). ŠIOJE SALEJE PUBLIKA TURĖS DIDŽIAUSIUS PATO GUMUS, NES ERDVĖS UZTEKS BENT PUSANTRAM TUKSTANČIUI ASMENŲ, KURIEMS BUS PARUOSTIATSKIRI STALIUKAI IR ŠOKĖJAI TURĖS PLACIĄ ERDVĖ ŠOKIAMS, KURIEMS GROS GERIAUSIA MONTREALIO LIETUVIŲ KAPELA — BROLIŲ LAPINŲ „LITUANICA“.

MONTREAL

SPAUDOS BALIUI DOVA- NOS PLAUKIA

iš visų kraštų: dail. A. Tamošaitienė tautinį drabužių siūnčią iš Kingstono, p. Kenstavičius foto aparatą prisuntė iš Vancouverio, o p. Dauderienė labai įdomų, originaliai įmontuotą kauluose termometrą atvežė net iš Kalifornijos.

Montrealio gi „NL“ bičiuliai ruošia dar daugybę dovanų: p. Br. Dikiniene puošnią sutooktu ving, baltesnę už sniegą, lėlę; p. Grybaitienė — tortą, dar kitos ponios ir panelės — nesaiko, ką padovanos, bet tik įspėjo; „dovana bus“.

Atskirame pranešime skaitykite, kad firma Brouillette & Gagnon Ltee (Monk Blvd 6014) paskyrė didelį, 200 dol. vertės, radijo aparatą.

Taigi, jau dabar tikrai stambenas sumetus susidaro dovanų vertė per 500 dolerių. Bet tai tikrai stambenos.

Loterijai vadovauja p. V. Ke turkaitė: 3587 Universyti, Ap. 6, tel. BE 0504.

Nepraleiskite progos atsilankyti Spaudos baliuje, nes tai yra didžiausias ir šauniausias viso sezono balius.

Mūsų menininkai jam ruošia trumpą, bet nepaprastai įdomią programą, apie ką bus parašyta sekančiame „NL“ numery.

KLB - LOKO POSĖDIS

paskirtas šį penktadienį, sausio 25 d. 20 valandą „NL“ redakcijoje.

Montrealio ALOKO posėdis tą pačią dieną ir valandą YMCA-os patalpose.

AUKOS MAŽAJAI LIETUVAI.

Visas aukas surinktas Mažosios Lietuvos lietuviams sausio 15 d. ir kitomis progomis, kur nėra M. L. B. D-jos, prašome siųsti p. A. Lymanui, 7116 Cartier Str. Montreal, Q. M. L. B. D-jos L. C. Valdyba.

VASARIO 16 MINĖJIMAS

bus vasario 17 d. Iš ryto 11 v. pamaldos, o 4 val. po pietų Platteau salėje iškilmingas minėjimas. Organizacijos pamaldose dalyvauja su vėliavomis. Plačiau bus pranešta vėliau.

MONTREALIO LIETUVIŲ CHORAS

vedamas muz. St. Gailevičiaus dar yra reikalingas naujų dalyvių — ir moterų ir vyrų balsų. Chorui besiplečiant ir anksčiau, ir be to, organizuojant vyrų chorą, dar reikalingi nauji dalyviai, kurie prašomi stoti be jokių atskirų prašymų. Repeticijos vyksta 3703 De Bullion St. penktadieniais 8 val.

ISNUOMOJAMAS kambarys 3579 Hochelaga St., Montreal.

ISNUOMOJAMAS kambarys merginai ar moteriai. 750 Fulford, Montreal. Teirautis sekmadieniais 10-12.

GERA PROGA!

Labai pigiai parduodu FISH & CHIPS su pilnu įrengimu. Šis biznis šioj vietoj įkurtas prieš 35 metus. Teirautis 4718 Wellington St., Verdun, arba telefonu YO 0294.

ISNUOMOJAMAS dvigubas kambarys, dviem asmenims. 3474 Messier, Montreal. Tel. AM 5246

VAIKUČIAI

nuo 1½ iki 6 metų priimami auklėjimui. Susitarti telefonu TA 0519.

ISNUOMOJAMAS dvigubas kambarys su baldais ir teise naudotis virtuve. Teirautis telef.: WI 4957, 2544 Centr. St. Montreal.

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS 4861 Barclay Ave., Apt. 8.

vak. Visi nauji dalyviai prašomi tiesiai vykti į repeticijas.

Praėjusį sekmadienį girdėjusį chorą, patenkinti, kad jis daro labai rimtą išpūdį. Dalyvių jis turi balsingų, tikrai jų reikia dar daugiau.

DR. H. NAGIO PASKAITA.

Sekantis Lietuvių Akademijos Sambūrio visuotinis narių susirinkimas įvyks š. m. sausio mėn. 26 d., šeštadienį, 8 val. vak. Skautų Būklės patalpose — 3703 De Bullion St. Dienotvarkėje numatyta Dr. H. Nagio paskaita „1951 m. lietuviškosios poezijos apžvalga“, kurią kviečiama atsilankyti kuo gausiausiai Montrealio lietuviškoji visuomenė. Po to — linksmas pobūvis. Įėjimas nemokamas.

SERGANTIEJI

P. Salalienė buvo susižeidusi ir turėjo lankyti ligoninę, o Elena Salalytė išgulojo lovoje dvi savaites, bet dabar pp. Salalių šeima aplankiusi nedalia jau atsitraukia ir abi ligonės jau taisosi.

J. Paznokaitis serga jau trečią savaitę ir dar nepasitaisė.

P. Julija Tamasonienė, sužeistoji traukinio katastrofoje dar vasarą, ilgą laiką turėjo užgipsuotą koją; dabar gipsas jau numastas, bet nelaimingoji dar nepajėgia vaikščioti. P. Tamasonienei nelaimė buvo tikrai skaudi ir daug jėgų atėmė.

K. Vaitiekūnienė po didelės operacijos dar nepasitaisė; serga dar ir p. Bakanavičienė.

Visiems ligų paliestiesiems Susirgo p. Šimelaitienė, kuri išvežta į Notre Dame ligoninę. Iškime greičiau pasveikti ir su stiprėti.

JIEŠKO DARBO.

Atvykęs iš Anglijos tautietis skubiai reikalingas darbo. Kas žinotų kokią darbą, prašoma pranešti telefonu HA 4417 arba raštu: V. Blažys, 53 Prince Arthur W., Montreal.

PARAPIJOSE

Praėjusį sekmadienį AV parapija turėjo susirinkimą, kuriame klebonas kun. Kubilius padarė metinį pranešimą ir konstatavo, kad parapija turėjusi pajamų arti 10.000 dol., iš laidų apie 7,5, kasoje — apie 2.350. Inventorius arti 10 tūkstančių dol. vertės. Ville Emarde yra sutartas sklypas žemės už 4.000 dol. bažnyčiai statyti. Tikimasi pavasarį pradėti statybą. Antru vikaru priimtas iš Paryžiaus tvykęs vienuolis Kazimieras Pečys, S. J.

SLA 123 KUOPOS MĖNESINIS

susirinkimas įvyks šį sekmadienį, sausio 28 d. po pamaldų AV salėje. Visi neapsimokėjęsiai mokesčių prašomi susimokėti ir dalyvauti susirinkime.

VASARIO 16 GIMNAZIJAI REMTI

komisija renkasi šį sekmadienį, sausio 28 d., tuojau po pamaldų AV salėje posėdžio. Atskirų pranešimų nebus.

PERSIKĖLĖ Į TORONTO

P. Valickas, susiradęs Torontą savo seserį, p. Kaškelienę, persikėlė iš Montrealio į Torontą. Linkime sėkmės greičiau įsikurti.

SIUVĖJAI GAUNA SENATVĖS PENSIJĄ.

Susilaukę 65 metų amžiaus, Amalgamated Clothing Workers of America unijos nariai, kurie sudaro JAV tos organizacijos skyrių Kanadoje, jau pradėjo gauti po 40 dol. per mėnesį senatvės pensijos.

STAIGMENA VISIEMS

MONTREALIEČIAMS

1904 m. Jos ir Louis atidarė mažą maisto krautuvėlę Chicoutimi, Que., Gagnon & Frere vardu. Nuo to laiko, jų vardas paplito po visą provinciją su įsteigimu krautuvų vietoje Lake St. John apygardoje: Chioutimi, Arvida, Keno gami, Jonquieres, Port Alfred, Dolbeau ir 1943 m. Montrealyje, kur generalinis vedėjas p. J. C. Pilon veda šešias krautuves.

Lietuvių visuomenėje labai gerai žinomas p. Julius Stropus yra atstovas vienoje iš šių krautuvų, 6014 Blvd. Monk Brouillette & Gagnon Limitee Šiai krautuvei vadovauja p. Gabriel Pilon, kuris jau nuo 1943 m. yra baldų biznyje. Ville Emarde krautuvei jis vadovauja nuo 1950 m. Brouillette & Gagnon Limitee turi didelį pasirinkimą BALDŲ, PEČIŲ, SALDYTUVŲ, CHESTERFIELDŲ, RADIO, žodžiu, viską, kas reikalinga butui.

Pagerbdami Montrealio LIETUVIUS, Brouillette & Gagnon Limitee, su dideliu malonumu skiria dovaną — RADIO APARATĄ Spaudos Baliai, š. m. vasario 9 d. .

AUDŽIU TAUTINIUS RŪBUS, juostas, pagalvėles, staltiesėles, užuolaidas ir kt. Neaukštos kainos. 288—6th Ave. Ville La Salle. Ald. Bobénaitė-Puniškienė.

MŪSŲ SPORTAS

„TAURAS“ MONTREALIO ANGLŲ KATALIKŲ PARA PIJŲ TURNYRĖ.

Šiame turnyre dalyvauja momentas buvo paskutiniam penkios anglų katalikų parapijos. Žaidėjai turi būti žemiau 23 m. ir žaidžiama kanadiška „play off“ sistema. Praėjusį sekmadienį „Tauras“ turėjo savo pirmąjį susitikimą su St. Patrik parapijos komanda.

Rezultatas — 49:58 St. Patrik parapijos nugalėjo. Mūsų vyrai puikiai kovojo ir tikrai parodė daug gražesnę žaidimą negu priešas. Pralošimą nulėmė žiauri klaida — dengimas zona. Tiesa, priešas prieš mūsų krepšio beveik visai negalėjo prasi veržti, bet užtat netrukdomas galėjo sodinti krepšius nuo centro linijos. Ir, reikia pastebėti, jie tai puikiai išnaudojo. Maždaug 70 proc. visų jų taškų buvo tolimi metimai.

Labai gnyime truko Piečiai, kuris dėl susidėjusių sąlygų negalėjo rungtynėse dalyvauti. Bukauskas, komandos ramstis, nieko gero šį kartą neparodė. Buinys, kaip ir visada, per daug mėto iš nepatogių padėčių. Intas, puolimo žaidėjas, gnyime su Paulium nesusidarė darnumo. Remeika, Die klaidas ir savo švariais nurodymais, paleistus kairin šonan žaiskai žaisti negana, reikia ir J. Ramanauskas.

Gražiausias mūsų Tėvynės prisiminimas, tai V. AUGUSTINO Lietuvos vaizdų knyga. TĖVYNĖ LIETUVA (Our Country Lithuania) Kaina \$ 5,—, o odiniame įrišime \$ 12,— Užsakymus su pinigais siųsti tiesiog į leidyklą: Povilas Ališauskas, 107-118 Str. Richmond Hill 19, N. Y., U. S. A.

LANKĖSI ŠILTUOSE KRAŠTUOSE

P. Dauderienė kelias savaites viešėjo Kalifornijoje pas buv. montrealiečius pp. Kilmonius, kurie ten turi labai gražius namus ir gražiai gyvena, o jų dukrelė, konkurse išrinktoji lietuvių gražuole, lanko filmų mokyklą Hollywoodo ir ruošiasi būti filmų aktore. P. Dauderienė gražiai praleidusi pas pp. Kilmonius saulėtą dieną Kalifornijoje, jau sugrįžo į Montrealį.

Birutė Dodonaitė taip pat šaltąsias Montrealio dienas leidžia pietuose — amžinai žydinčioje Floridoje, kurios Miami kurorte naudojasi visais pietų gamtos malonumais.

TRUMPOS ŽINIOS

— Neva Scotia, McGrerror kasykloje įvyko dujų sprogiškos, kurio metu žuvo 19 anglų kasių. Firma kaltinama, kad neprižiūrėjo ir prileido sprogišką.

— Trumanas paskelbė naują 1952—53 m. biudžetą 85.400.000.000 dol., kuris yra 14.500.000.000 didesnis kaip šių metų biudžetas.

— Argentinoje susiorganizavo „Norinčių persikelti į Kanadą Pietų Amerikos lietuvių Sąjūdį“, kurio atsišaukima įdėmė sekančią „NL“ nr.

— Soc. rad. Foure sudarė Prancūzijos kabinetą

— Salteris, b. žus. reik. min. paskirtas Estijos atstovu V. Vokietijai.

VISUOTINIS LONDONO LIETUVIŲ SUSIRINKIMAS

Sausio mėn. 27 d. CCC mazojeje salėje (Colborne g-vė) įvyks Londono apylinkės visuotinis narių susirinkimas. Darbų tvarkoje numatyta paskaitėlė apie Didžiosios ir Mažosios Lietuvos susijungimą, naujosios apylinkės valdybos užsimojęs darbų planas ir kiti šiuo metu Londono lietuviams rūpimi ir reikalauja greito aptarimo klausimai.

TORONTO

APIE SLA 236 KUOPOS RUOŠIAMĄ VAKARĄ,

kuris įvyks vasario 2 d., 404 Bathurst Str. salėje, pranešama, kad bus suvaizdinta vieno veiksmo komedija „Vienas iš mūsų turi apsivesti“; po to, mūsų šokiai grojant gerai kapelai. Šokių metu veiks bufetas su minkštais ir kietais gėrimais. Pradžia: 7,30 val. vak. SLA kuopos nariams šio vakaro mokeskis būtinas, nežiūrint to, dalyvaus parengime ar ne, nes taip nutarta.

Šiems metams kuopos valdyba išrinkta: J. Jokubynas — ba išrinkta: J. Jokubynas — pirm., J. Novog — vicp., Jurg. Strazdas — sekr., M. F. Jokubynienė — išd., O. Indreleinė — fin. rašt., M. Jokubynė — korespondentė, organizatoriai — J. Strazdas, J. Jokubynas ir A. Frenzeli; daktaru kvotėju nutarta kviešti dr. J. Valadka. Revizijos kom. — St. Jokubynienė, H. Chvedukas ir J. Margo.

Šiuo metu serga šie kuopos nariai O. Narušienė, S. Pundzių vienė ir K. Skinulienė. L. Vekteris jau atsimeldavo ir pradėjo darbą dirbtuvėje. Visoms sergančioms narėms linkėtina greit pasveikti.

Metiniame narių susirinkime vienbalsiai nutarta 1 dol. bausti tuos narius, kurie skiriami lankyti ligonius, nelanko ir nepraneša kuopai, kad nelan kys. Sekantis narių susirinkimas įvyks vasario 10 d. 2 val. pp. 404 Bathurst Str.

DU SUSIRINKIMAI

Sausio 13 d. buvo paminėtas Klaipėdos krašto susijungimas su Did. Lietuva. Atsilankė apie 100 asmenų. Meninė dalis visai iširo. Paskaitas skaitė kon. V. Gylis ir dr. A. Šapoka. „Tėv. Žiburiai“ susisieliojo, kad į šį minėjimą tesusirinko tikrai apie 100 asmenų, o į balių — 500. Bet „TŽ“ vis dar dedasi nesuprantą, kodėl taip yra.

Sekančią dieną, sausio 14 d., Toronto visuomenė susitiko su viešėjusiu, pravažiuojant iš Montrealio, gen. kons. J.

„Verslas“.

Įdomus parengimas Toronte

Vasario 2 dieną 404 Bathurst Street salėje bus labai įdomus parengimas. Bus: 1) suvaizdinta linksma komedija

„VIENAS IŠ MŪSŲ TURI APSIVESTI“.

2) Grojant gerai kapelai bus linksmi

ŠOKIAI.

3) Šokių metu veiks bufetas su silpnais ir

STIPRIAIS GĖRIMAIS.

PRADŽIA 7.30 val. vakaro. ĮEJIMAS: vyrams 1 dol., moterims — 75 ct.

VISI tautiečiai kviečiami skatlingai atsilankyti, nes tai yra metinis parengimas. Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 236 kuopos valdyba.

LAS ŠOKIŲ VAKARAS U.N.F. SALEJE

LAS Toronto skyrius sausio 26 d., šeštadienį, 7 val. vak. UNF salėje rengia linksmą šokių vakarą. Bus gera muzika, bufetas su užkandžiais ir gėrimais ir kt. Lietuviškas jaunimas ir visuomenė maloniai prašoma atsilankyti. LAS Toronto Skyrius.

Kalbinė pagalba teismuose, ištuokos, nuosavybės perleidimo ir kitose transakcijose. — Imigracijos (darbo, buito garantijos), pilietybės, pasakų parūpinimo, civilinės metrikacijos ir kiti reikalai. — Atstovavimas istaigose. — Dokumentų patvirtinti vertimai, nuorašai ir fotokopijos. — Visokeriopos informacijos. — Lietuvių interesus gina prityrę specialistai, studijavę Amerikos ir Europos universitetuose.

UŽEIKITE ARBA PARAŠYKITE MŪSŲ BIURUI.

JONAS J. JUSKAITIS

907 Dundas West, Toronto, Ont., Canada, Tel. PL 4880